

זה הדבר

ZO HADEREKH زو هديرخ

גיליון 41, 1 בנובמבר 2017

איור: קאפ, מונדו אבררו

קטלוניה על המוקד

ממשלת הימין במדריד מול הממשל בברצלונה: אף לא אחת מהן דואגת לעובדים

נשכחו האינטרסים של העובדים והעניים. נציגי הבורגנות הגדולה במדריד מתנגחים במקביליהם בקטלוניה, על רקע המשבר הקפיטליסטי הפוקד את המדינה כבר כמעט עשור. לדברי אדוארד נבארו, מנהיג הקומוניסטים בקטלוניה: "העובדים לא יפיקו תועלת מהכרזת עצמאות חד-צדדית. אנו עדים להעמקת הדיכוי הלאומי ולתחיית התנועות הפשיסטיות והפרנקיסטיות".

עוד הצהיר נבארו: "על כוחות השמאל העקבי להציע פתרון. אנחנו נדרוש מו"מ פוליטי לשינוי החוקה הפדרלית תוך שמירת על זכויות העובדים, ונאבק ללא פשרות למען כינון רפובליקה ספרדית חדשה, פדרלית וסוציאליסטית".

אדה קולאו, ראשת העיר בברצלונה, התבטאה בצורה דומה: "אשקיע את כל מאמצי בבניית תסריטים חדשים של שלטון עצמי שיעניקו לנו משטר דמוקרטי יותר. ראשית, יש לפעול למען סילוק הימין, שהיום חוגג על גבי כאבו העמוק של העם הקטלאני". היא הוסיפה: "לא בשמי; לא סעיף 155, ולא הכרזת העצמאות החד-צדדית".

הפרלמנט המחוזי הקטלאני הכריז (27.10) על עצמאות החבל. בהחלטה נכתב כך: "אנו מכריזים על הרפובליקה הקטלאנית כמדינה עצמאית, ריבונית, חוקית, דמוקרטית וחברתית". ההצבעה בבית המחוקקים הייתה חשאית, אך מתנגדי העצמאות במפלגה הסוציאליסטית נטשו את האולם טרם ההצבעה ויחד עם סיעות הימין חריומו את ההצבעה. חברי הסיעה הקומוניסטית של "השמאל המאוחד" הצביעו נגד.

שעה קצרה לאחר מכן אישר הסנאט, הבית העליון של הפרלמנט במדריד, את הפעלת סעיף 155 בחוקה. סעיף זה מאפשר לממשלה המרכזית להשתלט על כל אחד מ-17 המחוזות של הממלכה במקרה של הפרת החוק. בתגובה להכרזת העצמאות, קרא ראש הממשלה הימני מריאנו ראחוי "להחזיר את שלטון החוק לקטלוניה". השלטון המרכזי הכריז על פיזור הפרלמנט הקטלאני והדחת הנשיא קרלס פודג'מון, שנס לבריסל מחשש למעצרו. בלהט המשבר בקטלוניה, שעלול עוד להסלים, שוב

בית הספר ללוביסטים

"צבי וינר, דיקן בית הספר למנהל עסקים של האוניברסיטה העברית, הפך באחרונה ללוביסט של בנק הפועלים. כך עולה ממרשם הלוביסטים של הכנסת, שם נרשם כמייצג קבוע של הבנק. בנק הפועלים עובד דרך קבע עם חברת הלובינג הגדולה בישראל, 'פוליס' של בוריס קרסני. אז מה לדיקן שהוא פרופסור למימון ולעבודת שדלנות בכנסת? וינר, שמייצע לתאגידים בנקאיים ואחרים ובהם גם בנק הפועלים, התבקש לאחרונה על ידי הבנק לייצג אותו בכנסת בפני ועדת פישמן. ועדת פישמן היא ועדת חקירה פרלמנטרית לבדיקת האשראי שניתן על ידי מערכת הבנקאות והגופים המוסדיים לאליעזר פישמן וללווים הגדולים במשק, הטייקונים."

(אתר "המקום הכי חם בגיהנום", 15.10)

לא פחות חשוב: מי צריך את קרא?

"מה שווה טלוויזיה ציבורית שלא משדרת משחקים לאומיים לציבור בישראל או את המשחקים מאירופה?" (שר התקשורת איוב קרא במסיבת עיתונאים, 17.10)

יהיו פרסים נוספים?

"היכנסו לדרך הפייסבוק של פאולה וליאון, כתבו לנו האם גם אתם עברתם הטרדה מינית – ותוכלו לזכות בכרטיס זוגי להופעה של דנה ברגר מארחת את ירמי קפלן וחמי רודנר." (שקופית בתכנית הבוקר "חשבון משותף" של ערוץ 2, 17.10)

שדה מוקשים

"האם מרצ תחדל להיות מפלגה ציונית? אילן שדה, פרופ' למתמטיקה ולמדעי המחשב, הודיע כי בכוונתו להתמודד בפריימריז הבאים במרצ על מקום ברשימת המפלגה לכנסת. אלא שהוא עושה זאת עם הצעה מעניינת, שספק אם חברי המפלגה יאהבו: למזג את מרצ עם חד"ש. פרופ' שדה (64) הוא בעל תואר שלישי מאוניברסיטת תל אביב במתמטיקה ובמדעי המחשב ותואר שני בהנדסת חשמל בטכניון ובאוניברסיטת תל-אביב. להערכתו, למפלגת משותפת כזו יש פוטנציאל של 15 מנדטים: 'השמאל הציוני בפשיטת רגל. לכן, צריך שמאל רדיקלי שאיננו ציוני'."

(מעריב, 18.10)

ביצה שלא נולדה

"שרת התרבות והספורט, מירי רגב (הליכוד), תקפה את יו"ר מפלגת העבודה אבי גבאי ולעגה לו. 'אבי גבאי, פנתה רגב ליו"ר המפלגה הטרי. 'לקח קצת זמן ובסוף היועצים שלך הסבירו לך שהציבור בארץ ימני, אז החלטת להתחפש לימין. על הביצה שהתחפשה, שמעת? זה לא עזר לה ולא יעזור גם לך. הקונספט שלך ושל יועציןך, כאילו הציבור מטומטם ולא מבחין בין ימינו לשמאלו, מוטעה ונובע מהזלזול העמוק שלכם בעם. המסכה ששמת על פניך לא תסתיר את כוונותיכם האמתיות ואת עמדותיכם שפוגעות בביטחון ישראל'."

(אתר "סרוגים", 19.10)

המשורר, לימין שור!

"אז גבאי אמר מה שאמר, ומיד רחשו וסערו הרוחות. בימין צהלו ואצלנו היו מי שהתנערו או הגיבו. שוחחתי עם גבאי דקות אחרי הפרסום כדי להבין 'למה התכוון המשורר'. כשהבהיר לי, הופתעתי דווקא לטובה."

(עמוד הפייסבוק של ח"כ חיליק בר, מפלגת העבודה, 21.10)

דברים בשם אומרם

פיטורי עובדים - זו ציונות

"סגרנו את המפעל במטרה לסגור אותו, ולא על מנת להפעיל לחץ על העובדים. אני חושב שההסתדרות זה דבר מעולה, אבל לא כשמנצלים לרעה את הכוח. אנחנו משקיעים הון עתק ומנסים להציל את המפעל. הבאנו מומחה, יועצת תפעולית טכנולוגית מדהימה, צמצמנו עלויות, שיפצנו את המפעל. מהיום הראשון שיתפנו את העובדים במה שקורה; הם מודעים למצב. בקשנו חוות דעת כלכלית, והתשובה הייתה כי אין זכות קיום למפעל. התכנית שהצגנו היא תכנית הפסדית שבאה מציונות, תכנית שבוודאות מפסידים בה כסף, זאת ציונות. זה הפסד ודאי."

(אודי אמיר, מבעלי המפעל נגב קרמיקה בבית הדין לעבודה בבאר-שבע, 15.10)

טעם החיים

"במשך עשרות שנים יצרנית המשקאות הקלים הבינלאומית לא משלמת בישראל מס בגין תמלוגים לכאורה שהיא מקבלת מהזכייין המקומי (החברה המרכזית למשקאות קלים, קוקה קולה ישראל). כך אמרו שלושה מקורות המקורבים למחלוקת המס שנחשפה לראשונה ב'כלכליסט', ושבמסגרתה הוציא לאחרונה מס הכנסה שומה בגובה של כ-150 מיליון שקל לחברה."

(כלכליסט, 17.10)

מכתבים למערכת

הממשלה רוצה ועדת חקירה לשמאל

זו אינה הפעם הראשונה שממשלת הימין מנצלת את כוחה על מנת לפגוע בפעילותם של כל מי שמסרבים ליישר קו עם מדיניות הכיבוש המסוכנת שלה. בשנת 2011 העלתה ח"כ פאינה קירשנבאום (העומדת כעת לדין באשמת שוחד) הצעה להקים ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא מימון עמותות שמאל המגיע מממשלות זרות. הצעה זו לא התקבלה, אמנם, אך ניחוח ההשתקה האנטי-דמוקרטי שעלה ממנה כבר בשנת 2011 רק התעצם עם השנים. קשה להאמין, אבל ניסיונות ההשתקה של מי שמתנגד לקו הרשמי של הממשלה הפכו להיות הזויים וחריפים יותר עם השנים, ונדמה לשיאן בשנתיים האחרונות. אבל אל דאגה, איש לא ישתוק אותנו. נפסיק לזעוק רק עם סיום הכיבוש.

אבנר גבריהו

מנכ"ל שוברים שתיקה

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל:

zohaderekh@gmail.com

או לחיכת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

אסיפת תושבים ופעילים בבית הכנסת באבו כביר בשבוע שעבר (צילום: אבי בלכרמן)

עכשיו תורה של אבו כביר

עיריית ת"א-יפו דורשת מתושבי השכונה להתפנות מבתיהם בעילה של הקמת פארק ציבורי. בהתבססם על הניסיון של השכונות הסמוכות, חוששים התושבים כי השטח הירוק יהפוך במהרה פרויקט נדל"ן לעשירים

מאת ליאור קיי אבישי

במקרה של כרם התימנים, טענה העירייה כי תל-אביב זקוקה לתיירים נוספים, ועל כן חשובות בניית בתי מלון נוספים והרחבת הטיילת. ביפו, ובייחוד בשכונת עג'מי, טענה העירייה שנחוצים מגורים לאוכלוסיות חדשות שיסלקו את הערבים "שיורים האחד על השני". בכפר שלם ובגבעת עמל היה התירוץ הקמת מגדלים כדי לטפל במצוקת הדיור החמורה. אז מה אם הדירות במגדלים היו למטרות השקעה ועומדות ריקות, או שבעליהן לא באמת סבלו ממצוקת הדיור? כעת, באבו כביר, טוענת העירייה שיש להקים פארק כי "חסרים באזור שטחים ירוקים". פארק החורשות הסמוך אינו נספר, משום מה.

רגע לפני הגניבה בחסות החוק, מנהלים העירייה ובעלי ההון קמפיין הסתה נגד המתגוררים על הקרקע הציבורית. בין לילה הפכו תושבי השכונה פולשים, עבריינים עילגים, או "אוכלוסייה ירודה וסוטה" שהשתלטה על קרקע לא לה. בתל-אביב-יפו כולה, ובדרום העיר בפרט, נגזלים אינספור שטחים ציבוריים ושטחי מגורים מהתושבים.

בשנה האחרונה השתתפתי בייסוד פרלמנט אזרחי, במטרה לייצר שיתוף פעולה בין מאבקים המתנהלים בחלקים שונים של העיר. בשבוע שעבר התכנס הפרלמנט בשכונת אבו כביר. רוב המשתתפים בפגישה היו תושבי השכונה (ר' תמונה). לא קל לייצר סולידריות בעיר כה מפוצלת. מכשירי הפינוי משמיעים דברי שטנה נגד "המסתננים" (שאף הם הובאו בעל כורחם לאזור כדי לשרת את ההון), ומשסים תושבים זה בזה. התושבים לא נופלים בפח. הם אינם רוצים פיצויים וגם לא טרנספר למקום אחר. התושבים רוצים להמשיך לחיות ולגור כאן, בשכונות: באבו כביר, בכרם התימנים, בגבעת עמל.

תושבי שכונת אבו כביר עומדים בפני הדרישה לפנות את בתיהם. העירייה מספרת להם שפארק ציבורי עתיד להחליף השכונה בה נולדו וגדלו. אך הניסיון מלמד, כי בהמשך תאשר הוועדה לתכנון עירוני בניית כמה מגדלים על הקרקע (זו שכעת מופקעת "לצורך בניית הפארק"). אל דאגה, תגיד העירייה לתושבי השכונות הסמוכות, אתם לא תרגישו את המגדלים. אלה חשובים כדי לטפל במצוקת הדיור.

עיריית ת"א קיבלה ב-2010 שטחים רבים ממנהל מקרקעי ישראל, והיא מחפשת בעיקר כיצד להרוויח עוד ועוד כסף. כפי שהתנהלה העירייה בעסקת הדולפיניריום, בגבעת עמל, ביפו ובכפר שלם – כך מתנהגת העירייה כעת גם באבו כביר. התושבים אינם מכירים את השפה המקצועית של תכנון ובינוי. לפיכך, כמו במקרים דומים בשכונות שנזכרו לעיל, התושבים היו האחרונים לדעת על העסקאות השטניות הללו. הייתה זו אמי ז'ל, שידעה בקושי לקרוא ולכתוב עברית, אך עמדה בגבורה מול כרישי הנדל"ן והעירייה בשטחים בכרם התימנים. שטחים שבעבר היו בית ספר ציבורי ברחוב הירקון והפכו מגדל לעשירים בלבד.

באבו כביר, כמו גם בגבעת עמל, בכפר שלם ובמנשייה, שלחו השלטונות את התושבים הנוכחיים למנוע בגופם את השיבה של הפליטים הפלסטינים לבתיהם. אותה מדיניות ניהלה המדינה גם בקיבוצים. אך בשונה מהקיבוצים, ברגע שהפכו השכונות מכרה זהב של נדל"ן, צפויה לתושבים סכנת גירוש לטובת בעלי ההון החומדים את הקרקע. לשלטונות נימוקים רבים בניסיון להכשיר את הגירוש.

חברי הכנסת תומא-סלימאן, חנין ועודה מציינים את ההישג

הרשימה המשותפת נגד מורשת זאבי

חברי הכנסת של הרשימה המשותפת החרימו בשבוע שעבר (24.10) את הדיון במליאה לזכרו של רחבעם זאבי, ויצאו מאולם המליאה באופן הפגנתי לפני הדיון. "מדכא לראות כיצד החוק להנצחת מורשת זאבי שאושר בשנת 2005 הצליח להפוך את רעיונותו הטרנספר והגזענות לחלק מהתרבות הלגיטימית בישראל, ואף להיות בלב השיח של השלטון כיום", אמר ח"כ יוסף ג'בארין (חד"ש), הרשימה המשותפת.

בהמשך השבוע, הגישה ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש, הרשימה המשותפת) הצעת חוק המבקשת לבטל את הנצחתו של רחבעם זאבי. בנאומה בכנסת, פנתה תומא-סלימאן לשר יריב לוין: "היה לך חשוב לחזור כמה פעמים על כך שאינך מצפה לדבר ממני. היה חשוב עבורך להתנשא, ולהמשיך בגישתך הגזענית. אני אומרת לך: אני דווקא מצפה. אתה כל כך צפוי, ולכן אני מצפה שתעלה לדוכן הזה, ותדבר כמו שדיברת.

"אני גאה לעמוד פה בכל שנה. כל עוד אתם תהיו פה, אני אמישך להתנגד למורשת של זאבי. אתם לא אוהבים את העובדה שאנחנו חברי כנסת, אבל אנחנו כאן. אנחנו מייצגים את האוכלוסייה שלנו ואת כל הכוחות הדמוקרטיים. המורשת של זאבי צריכה להימחק: מורשת של הטרדות מיניות, של התחברות לגופים מפוקפקים בעולם התחנות, של פשעי מלחמה. אל תשלו את עצמכם. הממשלה שלכם מפרה זכויות אדם וזכויות אזרח יום-יום, שעה-שעה. אין לכם את הזכות לדבר על זכויות אדם ולהטיף לנו מוסר".

אושרה השלמת העלאת שכר המינימום

ועדת העבודה והרווחה של הכנסת אישרה לקריאה שנייה ושלישית את השלמת ההעלאה של שכר המינימום מ-5000 ל-5,300 שקל לחודש. ההעלאה תכנס לתוקף כבר במשכורת דצמבר 2017 שתשולם בפועל בינואר 2018. שכר המינימום החודשי יעלה מ-5,000 שקל ל-5,300.

לפי נתוני מרכז אדוה, בשנת 2016 השתכרו כמיליון מהעובדים (כשליש מכלל השכירים) שכר מינימום או למטה מכך.

בתום הישיבה מסר לתקשורת ח"כ דב חנין (חד"ש, הרשימה המשותפת): "זהו אחד הרגעים בהם אני שמח להיות חבר כנסת. היום אישרנו בוועדה את העלאת שכר המינימום ל-5,300 שקל, ממנה ייהנו מאות אלפי עובדים. זו תוצאה של מאבק שהתחלנו לפני שלוש שנים. עכשיו צריך להיאבק על כך שגם קצבאות הנכות והזקנה יגיעו למינימום הזה. גם לקשישים ולנכים מגיע קיום בכבוד".

מתקפה דיפלומטית בתשובה לגזענות

"אנחנו ברשימה המשותפת מתכננים משלחת לפרלמנט האירופי, במטרה להיפגש עם גורמים שונים, וזאת בתגובה למדיניות של ממשלת נתניהו נגד האוכלוסייה הערבית", כך סיפר בשבוע שעבר ח"כ יוסף ג'בארין בראיון לפורואת נסאר בערוץ 2.

עוד הוסיף ח"כ ג'בארין: "אנחנו ניסע לפרז, ונערוך שם פגישות מדיניות. המטרה שלנו היא לבצע 'מתקפה' דיפלומטית כדי לטפל בכעיות בחברה שלנו גם בזירה הבינלאומית".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע

בדואר אלקטרוני

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

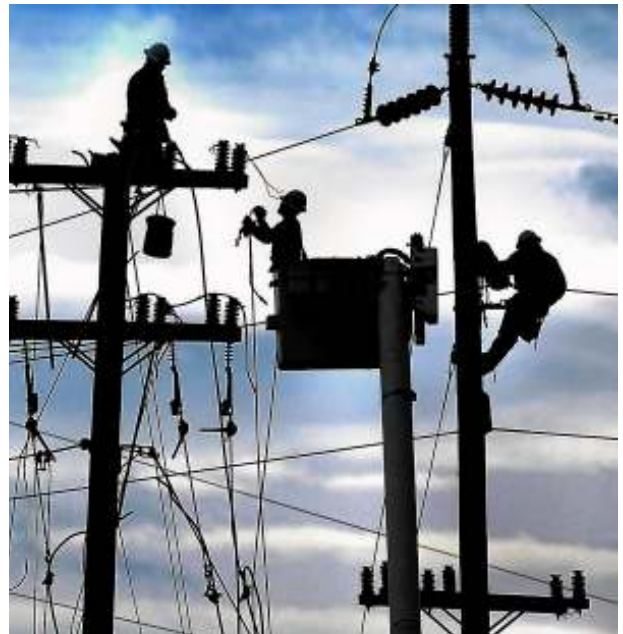
המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

בדוך להפרטה רומסים זכויות

החודש עלול בג"ץ לקצץ בזכות עובדי חברת החשמל לשובות, ובכך להקל על הממשלה להעביר עוד נתחים משוק החשמל לידיים פרטיות

הממשלה לעובדים. הם שואבים אופטימיות מכך ששר האנרגיה יובל שטייניץ מצדד בהפרטת החשמל. בדומה לנעשה במדינות קפיטליסטיות אחרות, העובדים חוששים כי המדינה תאפשר לחברת החשמל להקים כמה תחנות חדשות, ולאחר מכן תבצע הפרטה כוללת של החשמל בישראל. לפי פרסומים ב"כלכליסט" (24.10), נועדו שר האוצר משה כחלון ויו"ר ההסתדרות אבי ניסנקורן בתקופת החגים. זאת בהמשך למלחמה שהתנהלה בין פקידי משרדי האוצר והאנרגיה לבין ועד עובדי חברת החשמל על אופי הרפורמה. במסגרת התכנית המקורית שהגישו פקידי הממשלה (אותם לבטח נפגוש בעתיד הקרוב בראשות חברות פרטיות), דרשה המדינה כי כל ייצור החשמל בישראל יופרט עד לשנת 2028, ו-2,500 עובדים של חברת החשמל יפוטרו. חברת החשמל אמורה הייתה להיוותר רק עם היכולת להוליך ולחלק את החשמל, אך מבלי לייצרו.

המתווה החדש "מרוכך" יותר. בגלגולו הנוכחי, 40% מכוח הייצור יישארו בידי חברת החשמל, ויפוטרו "רק" כ-1,500 מעובדיה. אך עיקרון ההפרטה נותר בעינו. השאלה המטרידה היא, מדוע ההסתדרות אינה נאבקת נגד ההפרטה. במדינות קפיטליסטיות אחרות, ארגוני עובדים נאבקים בהפרטה, ולא מסתפקים במיתונה. מדוע כאן לא?

עבודות תחזוקה בקווי חשמל. בקרוב יבצעו אותן חברות פרטיות?

מאת אפרים זידי

ב-15 בנובמבר יתכנסו שופטי בג"ץ לדון בזכות השביתה של עובדי חברת החשמל. דיון זה ידיר שינה מעיניהם של כל העובדים במשק הישראלי. השופטים עתידים להכריע, האם לעובדי חברה בבעלות ממלכתית המספקת שירות חיוני לכלל הציבור מותר בכלל לנקוט בצעדים ארגוניים ואף לשובות. לפני כן, צפוי סבב שיחות מכריעות בין משרדי הממשלה, ועד עובדי חברת חשמל וההסתדרות. נציגי הממשלה ינסו לנצל את שעת הכושר הנוכחית, כאשר שוט בג"ץ מונף מעל ראשי ההסתדרות והעובדים.

הדיון אינו תיאורטי או משפטי גרידא. זו שאלה הנוגעת במאות אלפי עובדים בישראל. פסיקת בג"ץ עלולה להחליש את כוחה של העבודה המאורגנת ובראש ובראשונה את כוחם של עובדי הנמלים והרכבות. זכותם של עובדי מדינה לשובות תכורסם משמעותית.

בחודש מאי התיר בית הדין הארצי לעבודה לקיים בחברת החשמל שביתה בתגובה לניסיונות המדינה לקדם רפורמה מבנית באופן חד-צדדי. ממשלת הימין מנופפת בביטוי "רפורמה במשק החשמל", אך המשמעות האמתית היא הפרטה של החשמל בישראל.

ועד עובדי חברת החשמל, בראשות היו"ר מיקו צרפתי שנבחר באחרונה לקדנציה נוספת, הקפיא בעקבות זאת את גביית הכספים של החברה וייבש את מקורות ההכנסה שלה. בתגובה, המדינה ויצרני החשמל הפרטיים עתרו לפני שלושה חודשים לבג"ץ. ועד העובדים הביע נכונות להתפשר, והציע להקפיא את הצעדים הארגוניים בתמורה ל-60 יום של משא ומתן. המו"מ עדיין לא הניב תוצאות, ובאמצע החודש ישוב בית המשפט לדון בעתירה.

יצרני החשמל הפרטיים כבר מחזיקים ב-32% משוק החשמל בישראל, והם עוקבים בצפייה אחרי המו"מ בין

תושבי השרון יצאו למערכה על איכות חיהם

המאבק נגד הקמת תחנות כוח בקרבת העיר כפר סבא מתרחב. תושבים המתגוררים במועצה האזורית דרום השרון החלו להתארגן למאבק נגד הקמת תחנת כוח פרטית בשטחים החקלאיים של מושב ירחיב, כשני קילומטרים דרום מזרחית לכפר סבא. לצורך הקמת התחנה מתכננת דליה אנרגיות לחכור שטחים חקלאיים של המושב. התחנה הפרטית לייצור חשמל בהספק 900 מגה וואט תייצר פי שניים חשמל מתחנת הכוח רידינג הוותיקה בצפון-תל-אביב שבבעלות חברת החשמל הציבורית. רידינג נועדה להיסגר במסגרת תכניות ההפרטה של חברת החשמל.

בשטחים נוספים באזור השרון, מבקשת חברה פרטית אחרת, ריינדייר אנרגיה, להקים תחנת כוח שאמורה לייצר חשמל בהיקף של עד 1,300 מגה וואט. גם חברת אדלטק עתידה לייצר חשמל בהיקף של 1,260 מגה וואט. כל התחנות יוקמו בעקבות מאמציה המתגברים של ממשלת הימין להפריט את ייצור החשמל והולכתו.

עיריית כפר סבא ממשיכה לפעול נגד הקמתן של תחנות הכוח פרטיות באזור. כחלק מהמאבק השתתף לאחרונה צביקה צרפתי, סגן ראש העיר, בוועדה לתשתיות לאומיות (ות"ל) בירושלים. צרפתי אמר לנציגי ות"ל כי העירייה מתנגדת "להתנהלות חסרת שקיפות בעניין הקמת תחנות הכוח וההתעלמות מנושא ההשלכות הסביבתיות והבריאותיות המשמעותיות שעלולות להיגרם לתושבים".

עוד הדגיש צרפתי: "זו בכייה לדורות. מדוע לא נלקחים בחשבון הסיכונים הבריאותיים, הבטיחותיים והסביבתיים? מדוע תושב כפר סבא צריך לפתוח את הבוקר כשתחנת כוח לנגד עיניו?".

משה מחובר (צילום: מורנינג סטאר)

את פרשת סילוקו של משה מחובר יש להבין על רקע המאבק בתוך מפלגת הלייבור בין המנגנון המפלגתי, שעדיין מורכב מתומכי טוני בלייר, לבין תומכי ג'רמי קורבין. קורבין הוא המנהיג הראשון של הלייבור מזה שנים שמבקר את הכיבוש הישראלי ותומך בעקביות בזכויות העם הפלסטיני. השיקול הציני של אנשי השגרירות הישראלית והמשרד של ארדן בהכפשת שמו של קורבין ברור: אם ייצא להגנת מחובר, יוכיח כאילו את אנטי-ישראליותו (הם כבר ידאגו להציג אותו כאנטישמי); אם ישתוק, יאבד את תמיכתם של חלק מחברי המפלגה.

קורבין, כמו מחובר, כתב בעבר בעיתוניו של מפלגות אחרות. במשך עשור היה בעל טור שבועי בעיתון הקומוניסטי הבריטי, "מורנינג סטאר". בינתיים, צומח בסניפי הלייבור ובארגונים יהודיים אנטי-ציוניים בקרבת המפלגה קמפיין התובע להחזיר למחובר את חברותו במפלגה, לפחות עד שיובהרו בסיסי ההאשמה ואופני קבלת ההחלטה להשעותו. בעוד ממשלת ישראל מנהלת מלחמת חורמה נגד אנטי-ציונים בבריטניה, אותם היא מוקיעה כאנטישמיים, בולטת במיוחד שתיקתה נוכח עליית הימין הקיצוני באוסטריה. לא שמעתי התבטאות ביקורתית מגורם ישראלי רשמי על מפלגת החופש האוסטרית (FPÖ), שמנהיגה היינץ כריסטיאן שטראכה התייצב בפתיחת הפרלמנט האוסטרי החדש כשבדש מקטורנו שזור פרח הדרדר הכחול, סמל הנאצים האוסטרים. שטראכה יתמנה כצפוי לשר בכיר בממשלה ימנית קיצונית בראשות סבטיאן קורץ. שטראכה מנסה לשפר את תדמיתו, ולכן הכשר ישראלי חשוב לו כל כך. סבו היה חבר ב-SS, ובעמוד הפייטבוק שלו הופיעה ב-2012 קריקטורה אנטישמית של יהודי שמן הניזון מידי שרי הממשלה.

אוהדיו של שטראכה באוסטריה מקבלים אותו בהצדעה כמועל יד, אך בישראל הוא ביקר כבר שלוש פעמים, ואפילו הניח זר ביד ושם, והיה אורח הכבוד בהתכנסות מפלגת הלייבור. דומה כי לנתניהו ולשריו לא אכפת כלל מעלייתו של הימין האנטישמי באירופה, כל עוד נציגיו תומכים במדיניות הכיבוש הישראלית ומשתדלים להסית גם נגד מוסלמים. לכן, קטע נתניהו את ביקורת השגריר בבודפשט לגבי הקמפיין האנטישמי של ויקטור אורבן, ושתק גם כאשר "אלטרנטיבה לגרמניה" (AfD) הניאו-נאצית הצליחה בבחירות בגרמניה.

ביבי נוהג כמו אותו פרופסור שהכרתי. הוא משוכנע כי אלוהים העניק לו את האנטישמיות כנשק, והוא אכן מסובב את הגדרתה כרצונו. עבור הימין הישראלי, מבקרי ישראל הם אנטישמיים, ואילו תומכיה אינם יכולים להיות אנטישמיים, לא משנה אם הם ניאו-נאצים וכיצד יתבטאו כלפי יהודים.

אנטישמיות כמתת אל

ממשלת ישראל משתיקה גורמים פרו-פלסטיניים ברחבי העולם תוך התערבות בנעשה במדינות זרות

מאת אבישי ארליך

בעבר, עבדתי בלונדון עם פרופסור יהודי חרדי. הוא נהג לומר לסטודנטים היהודים: "אלוהים נתן לנו את האנטישמיות, עליכם ללמוד להשתמש בה!". נזכרתי בכך כשצפיתי באחרונה בתכנית התחקירים "The Lobby" באל-ג'זירה. תחקירני התכנית עקבו אחרי פעילות השגרירות הישראלית בלונדון בארגונים "דידי ישראל בלייבור" (LFI) ו"שמרנים דידי ישראל" (CFI). שני הארגונים, הפועלים תחת שתי המפלגות היריבות בפוליטיקה הבריטית, זממו להתנכל יחד לארגונים ופוליטיקאים התומכים בפלסטינים. בשיתוף אנשי השגרירות הישראלית, תכננו לפגוע במעמדו של מנהיג הלייבור ג'רמי קורבין, ושל שר מטעם השמרנים שביטא עמדות ביקורתיות כלפי ישראל.

התחקיר הראה כי הפעולות של הקבוצות הבריטיות האלה נעשות בתיאום עם השדולה הפרו-ישראלית בארה"ב, איפא"ק, והמחיש את מעורבותם של אנשי גלעד ארדן והמשרד לעניינים אסטרטגיים בנעשה. באחרונה נחשף בעיתון "הארץ" (24.10) כי המדינה מפעילה זרוע בינלאומית נגד פעילי BDS. פעילות ישראל נגד גורמים פרו-פלסטיניים בעולם היא מניפולציה של המערכת הדמוקרטית במדינות זרות. התערבות מסוג זה גובלת באי-חוקיות. אין פער גדול בין הפעולות הישראליות הללו לבין ההתערבות המיוחסת לרוסיה במערכת הבחירות האמריקאית.

בראשית אוקטובר סולק מהלייבור משה מחובר, ממיסדי ארגון מצפן. מחובר הואשם באנטישמיות ובחברות בארגונים זרים ללייבור. מחובר (81), פרופסור אמריטוס ללוגיקה מתמטית ולפילוסופיה, מתגורר בלונדון כבר כמעט חמישים שנה. הוא פעיל, כותב, נואם ומפגין בהתמדה נגד המשטר בישראל ונגד הכיבוש. פעילותו הייתה לצנינים בעיני ממשלת ישראל. הרקע הרשמי לסילוקו: פרסום מאמר בעיתונים של קבוצות מרקסיסטיות שונות. מחובר כתב על יחסה של הצינונות ליהדות כלאום ועל הסכמות בין הנאצים והציונים בנושא זה. בכתיבתו הסתמך על מסמכים רשמיים המופיעים בארכיון יד ושם. מחובר הוא אנטי-ציוני אך בוודאי אינו אנטישמי. כל חייו לחם נגד הגזענות על כל צורותיה.

ואולם, סילוקו אינו אי-הבנה. לפי מסלקיו, התבטאות אנטישמית היא כל התבטאות "הפוגעת ביהודים". לא נשאלת השאלה, האם הדברים הנאמרים אמתיים או לאו, ומן הסתם גם סביר כי הצבעה על פשעה של ישראל אינה נוחה עבור יהודים המצדדים בה, או מרגישים שפשעים אלה נעשים בשמם. אשר לטענה השנייה, לא נעשה כל בירור או שימוע בנוכחות מחובר, ולדבריו מעולם לא היה חבר בארגונים שפרסמו את מאמרו בכיטאונם.

כשאנחנו אומרות משהו פוליטי, אפילו בדף האישי שלנו, החברים מתחילים לבייש אותנו, ולומר דברים במטרה להשתיק. לא להתווכח, לא לנהל דיון אינטליגנטי, אלא לגרום לנו לשתוק. המנגנונים פה הם סמויים ועדינים. איש אינו צריך לעצור אותך או לפטר אותך מהעבודה על מנת להשתיק אותך. כמטפלות וכפסיכולוגיות, אנו יודעות להתמודד עם טראומות למיניהן ומכירות היטב את מצבי השתיקה וההשתקה.

מה המקום של אנשי בריאות הנפש במאבק במנגנוני ההשתקה וההסתרה? מהן דרכי ההתנגדות האפשריות למערכת זו?

ההשתקה אינה בריאה לחברה. גם לא לפרט. היא יוצרת פתולוגיה, סטגנציה, ומאפשרת לדיכוי להחריף. ההתנגדות האפקטיבית להשתקה – דיבור. הדיבור משחרר ותורם למודעות. ברשימת התפוצה שלנו ישנם כ-400 אנשי מקצוע המשתתפים בהתכתבויות. לא כולם פעילים, אך השיח שאנחנו מייצרים מגיע למאות, וחלקם גם פוקדים את הכנסים שאנחנו מארגנים. בזכות פסיכואקטיב, מאות מטפלים נשאים מודעים ולא מכחישים או מדחיקים בעצמם נושאים פוליטיים. כאשר המטופלים האישיים בקליניקה מנסים לדבר על מה שמפריע להם בזירה הפוליטית-חברתית, חשוב שנישאר בנוכחות, אסור לנו לברוח ולהשתיק.

הכשרה שמרנית יותר של פסיכולוגים, שהיא הרווחת כאן בארץ, מלמדת פסיכולוגים לפרש שיחה פוליטית בקליניקה כסטייה מהנושא, כמנגנון החצנה של הפנימי, וכהגנה מפני התמודדות עם הקונפליקטים האישיים. למשל, הכשרה שמרנית תלמד פסיכולוגית כי מטופלת החשה כאב בשל יחס המדינה לילדי תימן החטופים היא דוגמא להשלכה של בעיות אישיות, לדוגמא עם ההורים, על המדינה. אנחנו צריכות ללמוד שאפשר להגיב אחרת, שאפשר לטפל בלי לברוח מהתוכן הפוליטי אם זה עולה בשיחה. חטיפת ילדי תימן, למשל, היא אחד הנושאים אליהם נתייחס בכנס, אך אפשר לקחת כדוגמא כל נושא פוליטי, חברתי או כלכלי. ברגע שנאפשר למטופלת לחשוב באופן פוליטי, היא תוכל גם לחשוב כיצד יירתם לפעילות בנושא פוליטי מכאיב כל כך. מניסיוני, אפשר לחולל כך שינוי גדול מאוד.

כשהגעת להיות פסיכולוגית, עד כמה ראת את תחום בריאות הנפש ואת העשייה הפוליטית-חברתית קשורים זה בזה? זה מובן מאליו עבורך?

למזלי הרב, למדתי לקראת התארים המתקדמים בסן פרנסיסקו. האקלים החברתי שם שונה מאוד. חלק מתכנית הלימוד של סטודנטים לפסיכולוגיה הוא לקשור בין סבל נפשי לבין דיכוי והדרה. אי אפשר להיות קלינאיות בלי להכיר בתופעות של ניצול חברתי, ולנקוט עמדה פעילה נגדן. להיות פסיכולוג משמעו לשאוף לאוונגרד חברתי, לצאת נגד גילויי שמרנות ואפליה. לא ניתן לקבל בסן פרנסיסקו רישיון לעיסוק בפסיכולוגיה קלינית מבלי ללמוד קורסים בנושאים חברתיים, כאשר הנושא המודגש ביותר הוא השפעותיה ההרסניות של גזענות על הבריאות הנפשית. בישראל המצב שונה בתכלית. עד היום מלמדים כאן פסיכולוגים לחשוב באופן מנותק לחלוטין מהקשר פוליטי. ובכל זאת, קמה קבוצה כמו פסיכואקטיב, וישנן עוד קבוצות פוליטיות של אנשי מקצוע, בעיקר של עובדים סוציאליים. אני אסירת תודה על כך שלמדתי בסן פרנסיסקו. אי אפשר לטפל בלי להיות מודעת לדיכוי, בלי לנקוט עמדה פעילה של התנגדות לעולות החברתיים העמוקים, ולהביע נכונות לטפל גם בחברה.

“לא צריך לעצור אותך כדי להשתיק” (צילום: catherine/flickr)

פוליטיזציה של הטיפול הנפשי

ביום עיון שיזמה קבוצת פסיכואקטיב ידוני אנשי בריאות הנפש בתפקידם במאבק נגד עוולות חברתיות ומנגנוני ההשתקה בישראל

מאת יוסף לאור

ב-23 בנובמבר יתקיים יום עיון של קבוצת פסיכואקטיב בספריית נווה שלום. את יום העיון תערוך קבוצה זו בשיתוף עם בית הספר לשלום. שוחחתי עם אחת מיוזמות הכנס, ד"ר אסתר רפפורט. בתשובה לשאלתי סיפרה: “פסיכואקטיב היא קבוצה של אנשי ונשות בריאות הנפש הפועלים למען זכויות אדם ונגד הכיבוש מזה כעשור. זו קבוצה לא-ממוסדת, ללא מימון וללא מבנה ארגוני. יום העיון הזה נולד מתוך קבוצת מחקר בנושא BDS שאני יזמתי. ניסינו להבין מה יכולה להיות עמדתנו הפוליטית, כפעילות ישראליות ונכונות בריאות הנפש, ביחס לקריאה הפלסטנינית לחרם. הצלחנו לגבש איזושהי עמדה המכירה בקריאה זו. לא כולם מוכנים לתמוך בקריאה באופן אקטיבי, אך התקבלה החלטה שהאירועים שלנו לא יעודדו תומכי חרם לשבור אותו, וכי אנחנו מכירים בכלי החרם כגייטימי, גם אם לא כולנו תומכים בו באופן פעיל”.

מה החשיבות של הבנת מצבים נפשיים בבואנו להסביר תהליכים חברתיים ופוליטיים?

בישראל ישנה השתקה חברתית-פוליטית של קבוצות שוליים ושל קבוצות מיעוט, בצד השתקה של נושאים פוליטיים שאינם מדוברים גם בקרב קבוצת הרוב. תרומתנו הייחודית כאנשי ונשות בריאות הנפש – לחקור כיצד משתיק הפרט את עצמו. לכן, החלטנו שאנחנו מעוניינות בפוליטיזציה לאירועים האקדדדדמיים והמקצועיים בתחום שלנו. נורמליזציה אינה מתקבלת על הדעת. אירועים מקצועיים ואקדמיים בישראל, שאינם עסוקים במצב הפוליטי כאן, מעניקים רוח גבית להשתקה ולהדחקה. המצב הזה לא היה מתאפשר אם לא היו פועלים מנגנונים של צנזורה עצמית, למשל הרצון להתקבל חברתית והרתיעה מנידוי חברתי, המונעים מפרטים להגיב ולהגיד את שעל לבם, גם כשהם מבחינים באי-צדק. לכן החלטנו לקרוא לכנס שתוק-בָּק, מעין משחק מילים על טוקבק.

61 שנים לטבח

משלחת מק"י תשתתף בכינוסים ל-100 שנה למהפכה ברוסיה

משלחת מטעם המפלגה הקומוניסטית הישראלית תשתתף בשני כינוסים ובאירועים לציון 100 שנה למהפכת אוקטובר שיחיימו בסנט פטרבורג ובמוסקבה. בימים 2-4 בנובמבר ייערכו בסנט פטרבורג כנס נציגי מפלגות קומוניסטיות ופועליות מרחבי העולם וסיור באתרים היסטוריים. ב-6 בנובמבר יתכנס בבירת רוסיה פורום בינלאומי של כוחות השמאל. ב-7 בנובמבר תתקיים במוסקבה צעדה המונית מכיכר פושקין אל קבר החייל האלמוני סמוך לקרמלין. במשלחת ישתתפו שלושה חברים בלשכה הפוליטית של מק"י: ד"ר עפו אגבריה, האחראי על הקשרים הבינלאומיים, ד"ר שוכרי עוואדה, סגן ראש עיריית נצרת עילית, ואלי גוד'נסקי, מזכיר מחוז ת"א-יפו.

חושפי הטבח: חברי הכנסת מאיר וילנר ותופיק טובי מסייעת מק"י באתר ההנצחה בכפר קאסם (צילום משנות ה-60: אל-אתיחאד)

תושבי כפר קאסם ציינו השבוע 61 שנים לטבח שביצעו חיילי משמר הגבול בכפרם. ב-29 באוקטובר 1956 ירו החיילים למוות ב-49 מתושבי הכפר. 12 נשים וילדות נרצחו, כמו גם 17 ילדים ונערים. בסוף השבוע האחרון ביקרה משלחת מק"י וחד"ש בכפר קאסם, והשתתפה באחד מאירועי הזיכרון וההנצחה שנערכו בכפר.

ח"כ איימן עודה (חד"ש, הרשימה המשותפת) הדגיש את חשיבות זיכרון הטבח בימים אלה, ואת הדמיון בין מדיניות ממשלות ישראל אז והיום. כך התבטא השבוע בטקס אחר לציון 61 שנים לטבח: "הטבח האיום בדייר יאסין השפיע והפחיד את האנשים בשנת 1948, וכך גם הטבח בכפר קאסם שמטרתו הייתה להפיץ פחד וחשש בלב תושבי המשולש כדי שיברחו בצל מלחמת 1956".

הוא הוסיף: "לא רק ליברמן מצדד בטרנספר. גם נתניהו הצהיר כי הוא בוחן את אופציית חילופי האוכלוסין על מנת להיפטר מתושבי המשולש. המדיניות נותרה אותה המדיניות: כמה שיותר אדמה מאוכלסת בכמה שפחות ערבים. אך אנחנו שורדים ואיתנים, בונים ומתפתחים; נטועים עמוק באדמת ארצנו היפה".

חיפה נגד מכירת נכסי הכנסייה

מאות צעדו בסוף השבוע שעבר בחיפה במחאה על מכירת נכסי הכנסייה היוונית-אורתודוקסית. בירושלים, ביפו, בקיסריה ובטבריה מכרה לאחרונה הפטריארכיה היוונית את נכסיה לכל המרבה במחיר. בין הרוכשות - חברות עלומות במקלטי מס שמסרו את הקרקע לעמותות מתנחלים. כך, למשל, רכשה עמותת עטרת כהנים על אדמות במזרח ירושלים.

מועצת הקהילה היוונית האורתודוקסית יזמה את ההפגנה בחיפה, בה נאמו גם חברי הכנסת עאידה תומא-סלימאן ואיימן עודה (חד"ש, הרשימה המשותפת). המפגינים עמדו על כך שלאנשי הכנסייה אין זכות למכור נכסים וכי מחובת ההנהגה הדתית להגן ולשמור על המקומות הקדושים, במקום להשתתף בגזל הקרקע עליה הם עומדים.

מק"י תל-אביב

הרמת כוסית חגיגית לציון 100 שנים למהפכת אוקטובר

יום ג', 7.11, 20:00, כיכר הבימה

גלריית הגדה השמאלית

פוסט 67: תערוכה חדשה של מירי נשרי

אוצרות: טופי סטולר ורוני קאופמן
 הפתיחה: יום ה', 2 בנובמבר, בשעה 20:00,
 אחד העם 70, תל-אביב

כנס מוקס 2017

מציין מלאות 100 שנים למהפכת אוקטובר
 מושב הפתיחה - יום שישי, 3.11, בשעה 11:00, במוזיאון בת-ים, רחוב סטרומה 6. בשבת, 4.11, 14:00, המשך הדיונים ברחוב אחד העם 70, ת"א

תכנייה מפורטת באתר "הגדה השמאלית"
www.hagada.org.il

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

קס - קן לואץ'

1969, בריטניה (אנגלית, כתוביות בעברית)
 מוצ"ש, 4 בנובמבר, 20:00, אחד העם 70, ת"א